

človek z že omenjeno kantileno v c-duru, iz katerega vzklije z vedno bolj potrjujočim stopnjevanjem pesnikov kredo »Ne bom umrl«. Krepko akcentovani akordi pričajo o trdi, močni podlagi njegove vere. Zamaknjen v to svojo blaženo vero, napolnjen nebeških vizij sklene roke in, hrepeneč po svetih tajnostih, poje kot pravi lirik svojo iskreno molitev (es-dur) »No duhu poženo peroti... Tebi hitel bi naproti... da zrl bi solnčno-jasno lice, obraz ljubezni in resnice!« Globokost, trdost njegovega upa, njegove vere in ljubezni dokumentujejo vnovič oni skalnati kredo-akordi v $\frac{6}{8}$ taktu, ki sledé temu liričnemu delu. Melodično plitvi, harmonično preenolični in vsled tega slabotni recitativ »To prst pa prsti izročé« (v katerem nas opazka »motiv groba« preseneči, ker je to jedini motiv, ki ga je skladatelj sam kot tak označil, ki ga pa samo še enkrat rabi, in sicer na mestu, kjer ne uvidevamo stika z besedilom) nas izročuje nadaljevanju pesnikove molitve »Iz praha vzgoji ti cvetico« (c-mol), ki jo skladatelj v široko osnovanem učinkopolnem dramatičnem stopnjevanju nekako poostri v strastno, trpko prošnjo »Človeka nikar!« Da, strasten je ta vzklik, a skladatelj se brzo opravičuje, ublažujoč konečno svoje močne čute z večkrat omenjenimi kredo-akordi.

Ne vemo, ali smo skladatelja prav razumeli. In ravno ta dvom, menimo, dokazuje, da stojimo tudi po uglasbitvi Gregorčičeve pesnitve še vedno pred vprašanjem: *Molitev ali protest?* Morda je rešitev ta-le: *Vseбина*: protest, *oblika*: molitev; in sicer molitev z ozirom na občno znane okolščine utesnjenega življenja pesnikovega. Morda! A kako naj glasba izraža tega čudnega proteja?

V absolutno-glasbenem oziru nimamo veliko dostaviti. Če priznavamo, da je Michl v harmonizaciji dosti bogatejši kakor naši skladatelji povprek — Lajovica pač tudi v tem oziru daleko ne dosega — se njegova melodika še ni znala postaviti na lastne noge. Razun že omenjene reminiscence iz *Vilharjevega* »Mornarja«, ki utegne pri prednašanju pred muzikalno poučenim občinstvom naravnost kritična postati, nam kalijo popolno veselje nekateri markantni spomini na *Griega* (če se ne motimo, violinska sonata g-dur), na *Wagnerja* (Večni mornar, uvertura), na *Brahmsa* (Simfonija e-mol) i. t. d., ali nas motijo vsaj splošno običajne melodične poteze, ki je ima avtor skupne z drugimi skladatelji, ki se sploh pogostoma rabijo in so vsled tega obrabljene. Pogostno, ne povsod organično ali deklamatorično utemeljeno menjavanje taktih načinov škoduje nekoliko neprisiljenemu toku melodije in enotnosti muzikalne vsebine. V celoti pa je Michlovo delo našega toplega spoštovanja in priporočila vredna skladba, o kateri veljaj nemški pregovor: »Die schlechtesten Früchte sind es nicht, an denen die Wespen nagen!«

Krek

Anton Foerster: Domovini! Slavnostna kantata za moški zbor in samospeve z orkestrom ali klavirjem, op. 26. (Ant. Foersterja zbranih skladb knjiga I.) Izdala in založila »Glasbena Matica« v Ljubljani 1909. (K 3—).

Op. 26.! *Foerster* in op. 26.! Skoraj nemogoče se nam zdi, da je skladatelj tritavnih opus-številčk pregrešil tudi kak op. 26. »Glasbena Matica«, ki je imela z lanskim publikacijami v obče posebno srečo — hvalevredna je osobito raznoličnost: skladbe za klavir, samospev, moški zbor! — izdala je to delo kot prvo knjigo Foersterjevih zbranih skladb. Zakaj je začela še le s 26. delom? Ali smatra komponist svoje prejšnje skladbe za premalo vredne, da jih ne objavlja v svoji zbirki? Ali pridejo prejšnja dela šele na vrsto? Predležča skladba kaže vsekako že veliko onih svojstev, ki dičijo sedanje ustvarjenje Foersterjevo, vzlasti posnemanja vredno snažnost harmoničnega stavka, strogo pravilno polifonijo, jasno obliko. Da priča hkratu o oni stoični mirnodušnosti in hladnokrvni flegmi, ki karakterizujete sedanjega Foersterja-filosofa, nam pa nikakor ni prav. Namesto kot učenega teoretika bi si bili predstavljali mladega Foersterja raje kot melodičnega razuzdanca — Die Jugend brauset, das Leben schäumt — namesto sivo-solidnega dogmatika smo

mislili pozdraviti zlatolasega fanta, ki poje prosto kakor ptič v hosti. Škoda! Ravno melodična iznajdba, ki je navadno privileg mladih umetnikov, je v tej mladostni kompoziciji nekoliko prikrajšana, precej suha in eklektična. Nedostaje ji onih markantnih potez v fizionomiji, ki se vtiskajo v spomin. Bahantski smeh in rujoča boleš, grmeča jeza in vroča, blažena-neblažena ljubezen — vse to je sedanjemu Foersterju tuje. Vendar smo smatrali dozdevno mlačnost in hladnost sedanjega Foersterja za mir tiho smehljajočega se modrijana, ki je že premagal ves ta tuzemski raj in pekel. Od mladega Foersterja bi pa vendar bili pričakovali čisto kaj drugega. Dejstvo, da tudi on teh naših nad ni znal izpolnjevati, bi dajalo onim prav, ki menijo, da so temu skladatelju pri vsej dovršenosti vendar zadnja vrata k najvišji umetnosti zaprta, da mu je namreč odrečeno to, kar imenujemo »veliko strast«. Za njega pač dobro; za njegovo stvarjenje pa...? Kakor rečeno, škoda! Najbolj posročena se nam še zdi melodija prvega srednjega stavka (g-dur), dočim je drugi srednji stavek (e-mol) pač očitna reminiscenca iz *Blodkove* opere »V studni«. (Primeri začetno arijo Lizino v prvem aktu

s Foersterjevo melodijo:

Začetni tema pa se ne vzpenja nad vsakdanjost. Tako je morda ta skladba učinkovita vsled onih lastnosti, ki smo je gori omenili: Globokega, stalnega vtiska ne zapušča, ker so melodične misli prekonvencionalne, premalo karakteristne in izvirne. Ena dobra skladba več, a nič izvanredno odličnega, kakor bi si bili želeli.

Pripomnimo, da korektorji pri tej izdaji pač niso izpolnjevali svojih dolžnosti. Sicer bi ne bilo mogoče, da je stavek n. pr. na enem mestu celo popolnoma premaknjen. V zadnji vrsti str. 11. beri namesto:

prav:

V predznamovanju str. 12. pogrešamo povsod drugi križec (d-dur!) Pri tiskotvoru iz Eberlove delavnice bi teh in drugih hib pač ne bilo treba.

Dobro pogojeni portret skladateljev je izdaji v kras, umetnikovem prijateljem v veselje. Vivat sequens! **Krek**

Vinko Vodopivec: Kovačev študent. Libreto spisal Ivan Kovačič (Zbirka ljudskih iger 5. in 6. snopič). Založila Katoliška Bukvarna. V Ljubljani 1910. (K 3-20).

»Vseбина« te ljudske spevoigre — kovačev sin, dijak v mestu in velik krokar, se vrne slednjič na očetov dom, uvidevši, da je boljše in prijetnejše, biti dobro preskrbljen, zadovoljen učenec očeta-kovača, kakor sestradan študent na univerzi — je nekaka ilustracija k skromnim intencijam, ki jih zasleduje skladatelj v tej burki:

„Minister biti ne želim,
še manj pa ban hrvaški,
po tronih nič ne hrepenim,
je lepši meh kovaški.“

Tudi avtor si ne želi lovora umetnostne slave: ostane lepo doma, sebe in — če mogoče — drugih zabavajoč s svojimi nedolžnimi burkami. Ta svoj namen bo gotovo dosegal pri priprostem, z malim zadovoljnim občinstvu zabavnih večerov